

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ V

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Cēpheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope, superba formā suā, cum Nymphis se comparat. Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet. Repente Perseus calceis pennātis advolat;

β) Silius animum tenerum habebat. Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να βρείτε στα λατινικά κείμενα που δίνονται μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: φορμαλισμός, ρηγόπουλο, σκόπελος, κάλτσα, μάστορας

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

filiam:	είναι..... στο..
formā:	είναι..... στο.....
se (κείμενο Ι, το πρώτο):	είναι..... στο
repente:	είναι στο.....
pro templo:	είναι..... στο.....

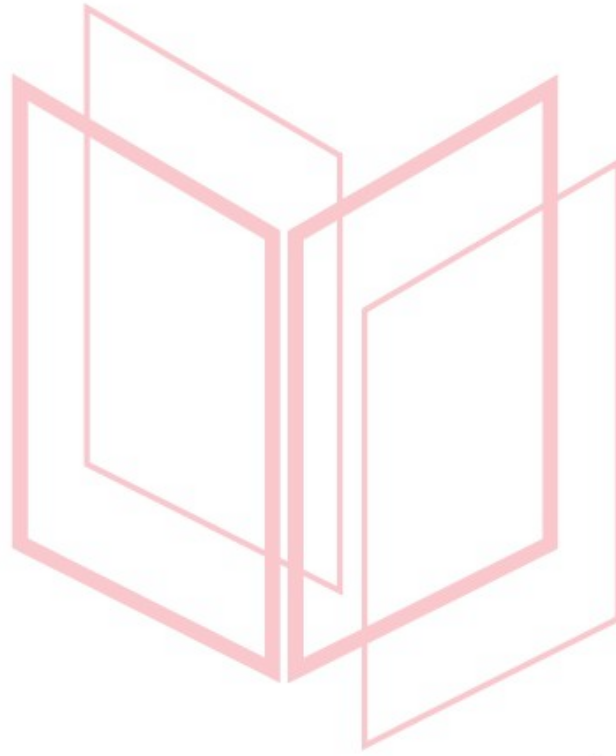
(μονάδες 10)

β) ... superba formā suā : Να δηλώσετε το εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο με ισοδύναμη έκφραση, χρησιμοποιώντας μια από τις προθέσεις ob, per ή propter.

(μονάδες 10)

15310

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15310-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. α) Ο Κηφέας και η Κασσιόπη έχουν την Ανδρομέδα κόρη. Η Κασσιόπη, υπερήφανη για την ομορφιά της, συγκρίνει τον εαυτό της με τις Νηρηίδες. Ο Ποσειδώνας οργισμένος στην ακτή της Αιθιοπίας στέλνει θαλάσσιο κήτος, το οποίο αφανίζει/βλάπτει τους κατοίκους. Το μαντείο στους κατοίκους απαντά: «βασιλικό σφάγιο για θυσία αρέσει στο θεό!». Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα στο βράχο · το κήτος κινείται προς την Ανδρομέδα. Ξαφνικά ο Περσέας με φτερωτά σανδάλια καταφτάνει πετώντας ·

β) Ο Σίλιος είχε τρυφερή ψυχή. Τη δόξα του Βιργίλιου επεδίωκε και το πνεύμα του περιέβαλλε με αγάπη. Αυτόν όπως το παιδί το δάσκαλο τιμούσε. Το μνημείο του, το οποίο βρισκόταν στην Νεάπολη, θεωρούσε ως ναό.

B. 2.

φορμαλισμός → forma

ρηγόπουλο → regia

σκόπελος → scorulum

κάλτσα → calceis

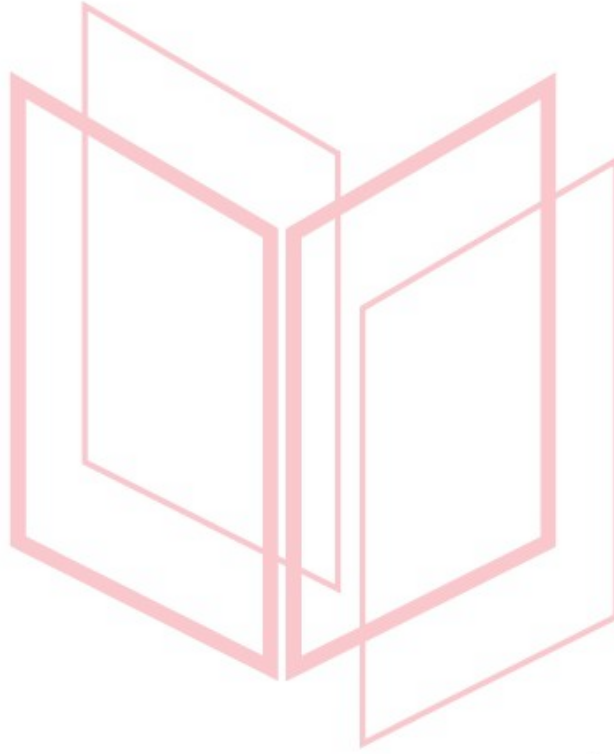
μάστορας → magistrum

B. 6. α)

filiam:	Είναι κατηγορούμενο στο αντικείμενο Andromedam μέσω του ρήματος habent
formā:	Είναι αφαιρετική της αιτίας στο superba
se (κείμενο I, το πρώτο):	Είναι αντικείμενο στο ρήμα comparat (δηλώνεται άμεση ή ευθεία αυτοπάθεια)
repente:	Είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα advolat
pro templo:	Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της παραβολής που λειτουργεί ως κατηγορούμενο στη λέξη monumentum μέσω του ρήματος habebat

15310-Λύση

β) ... *superba propter formam suam* (ή *ob formam suam* ή *per formam suam*)

αθηνιακή

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ V

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet.

β) Silius Italicus, poēta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τους όρους των δύο στηλών που έχουν μεταξύ τους ετυμολογική συγγένεια (2 από τις λέξεις της στήλης B περισσεύουν):

A	B
epicus	ποιητικός
tenebat	αγροτικός
agros	άνεμος
animum	εποποιία
magistrum	σκόπελος
	μαεστρία
	τανάλια

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

incolis:	είναι..... στο.....
ad Andromedam:	είναι στο.....

15312

vir:	είναι στο.....
eius:	είναι..... στο.....
Neapoli:	είναι..... στο.....

(μονάδες 10)

β) Να μετατρέψετε την κύρια πρόταση «regia hostia deo placet!» σε απαρεμφατική με εξάρτηση από το Oraculum incolis respondet, κάνοντας όλες τις απαραίτητες αλλαγές (6 μονάδες). Να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου (4 μονάδες).

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15312-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. α) Ο Ποσειδώνας οργισμένος στην ακτή της Αιθιοπίας στέλνει θαλάσσιο κήτος, το οποίο αφανίζει/βλάπτει τους κατοίκους. Το μαντείο στους κατοίκους απαντά: «βασιλικό σφάγιο για θυσία αρέσει στο θεό!». Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα στο βράχο · το κήτος κινείται προς την Ανδρομέδα.

β) Ο Σίλιος Ιταλικός, επικός ποιητής, ήταν άνδρας ένδοξος. Τα δεκαεπτά βιβλία του για τον δεύτερο καρχηδονιακό πόλεμο είναι ωραία. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε στην Καμπανία. Σε εκείνους τους τόπους κατείχε πολλούς αγρούς. Ο Σίλιος είχε τρυφερή ψυχή. Τη δόξα του Βιργίλιου επεδίωκε και το πνεύμα του περιέβαλλε με αγάπη. Αυτόν όπως το παιδί το δάσκαλο τιμούσε. Το μνημείο του, το οποίο βρισκόταν στην Νεάπολη, θεωρούσε ως ναό.

B. 2.

epicus → εποποιία

tenebat → τανάλια

agros → αγροτικός

animus → άνεμος

magistrum → μαεστρία

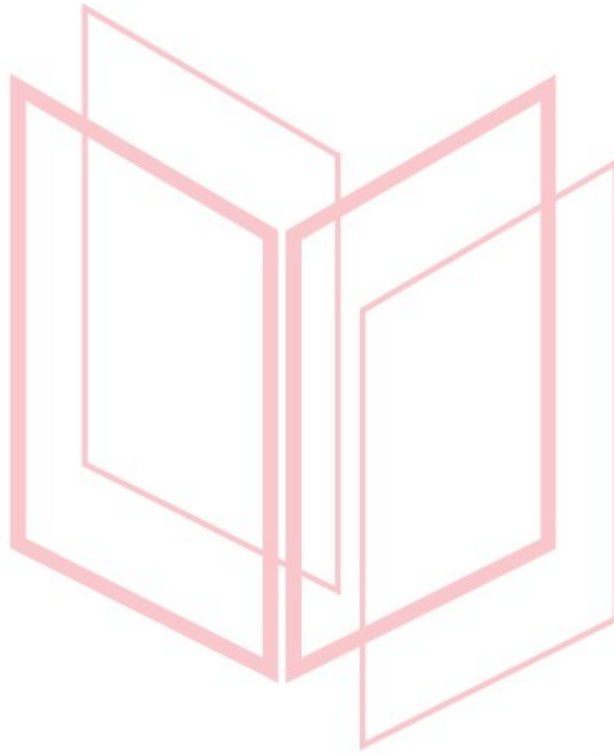
B. 6. α)

incolis:	Είναι αντικείμενο στο ρήμα nocet
ad Andromedam:	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της κατεύθυνσης / κίνησης σε πρόσωπο στο ρήμα movet
eius:	είναι γενική κτητική στο monumentum
vir:	είναι κατηγορούμενο στο υποκείμενο Silius Italicus από το συνδετικό ρήμα erat
Neapoli:	Είναι απρόθετη αφαιρετική που δηλώνει στάση σε τόπο (επειδή είναι όνομα πόλης γ' κλίσης) στο ρήμα iacebat

15312-Λύση

β) *Oraculum incolis respondet regiam hostiam deo placere.*

Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου *hostiam* βρίσκεται σε πτώση αιτιατική καθώς υπάρχει ετεροπροσωπία. Σε αιτιατική πτώση βρίσκεται και το *regiam* που λειτουργεί ως ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο υποκείμενο *hostiam* του απαρεμφάτου *placere*.

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙΙ

α) *Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet. Repente Perseus calceis pennātis advolat; puellam videt et stupet formā puellae.*

β) *Serēnā nocte subito luna defecerat; ob repentīnum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. Tum Sulpicius Gallus de caeli ratiōne et de stellārum lunaeque statu ac motibus disputāvit eōque modo exercitum alacrem in pugnam misit. Sic liberāles artes Galli aditum ad illustrem illam Pauliānam victoriam dedērunt.*

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε μία λέξη των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν που έχει ετυμολογική συγγένεια με καθεμιά από τις παρακάτω νεοελληνικές λέξεις, συμπληρώνοντας τον πίνακα που ακολουθεί.

Νεοελληνική λέξη	Συγγενής ετυμολογικά λατινική λέξη
μοτοσικλετιστής	
ιδεοκαταιγίδα	
λεύκανση	
λουστραδόρος	
παραδοτέος	

Μονάδες 10

B.6.α) Στο απόσπασμα «*Oraculum incolis respondet... exercitum alacrem in pugnam misit*» να εντοπίσετε πέντε διαφορετικούς ως προς τη συντακτική τους λειτουργία εμπρόθετους προσδιορισμούς και να τους καταγράψετε στον ακόλουθο πίνακα.

Εμπρόθετος προσδιορισμός	Συντακτική λειτουργία
1.	είναι στο
2.	είναι στο
3.	είναι στο
4.	είναι στο
5.	είναι στο

Μονάδες 10

17371

β) «Serēnā nocte subito luna defecerat» και « Sic liberāles artes Galli aditum [...] dedērunt.

Στις παραπάνω φράσεις, αφού εντοπίσετε τους ομοιόπτωτους επιθετικούς προσδιορισμούς και τον όρο που προσδιορίζουν (μονάδες 4), να τους μετατρέψετε σε δευτερεύουσες αναφορικές προσδιοριστικές προτάσεις, επιλέγοντας το σωστό γένος της αναφορικής αντωνυμίας, ανάλογα με τον προσδιοριζόμενο κάθε φορά όρο, τον οποίο θα αντιγράψετε (μονάδες 6).

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17371-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

α) Το μαντείο απαντά στους κατοίκους: «βασιλικό σφάγιο για θυσία αρέσει στον θεό!». Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα σε έναν βράχο. Το κήτος κινείται/κατευθύνεται προς την Ανδρομέδα. Ξαφνικά καταφθάνει πετώντας/σπεύδει ο Περσέας με τα φτερωτά σανδάλια/υποδήματά (του). Βλέπει την κοπέλα και θαμπώνεται από την ομορφιά της κοπέλας. Ο Περσέας σκοτώνει το κήτος με δόρυ και ελευθερώνει την Ανδρομέδα.

β) Μια ξάστερη νύχτα, ξαφνικά η σελήνη είχε χαθεί (είχε πάθει έκλειψη). εξαιτίας του ξαφνικού παράξενου και φοβερού θεάματος, τρόμος είχε καταλάβει τις ψυχές των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει την αυτοπεποίθησή του (το ηθικό του). Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος μίλησε για/πραγματεύτηκε τη φύση του ουρανού και τη στάση και τις κινήσεις των αστεριών και της σελήνης, και μ' αυτόν τον τρόπο έστειλε τον στρατό πρόθυμο στη μάχη/ με αναπτερωμένο το ηθικό. Έτσι οι ελευθέρια τέχνες του Γάλλου άνοιξαν τον δρόμο για εκείνη τη λαμπρή νίκη του Παύλου.

B.2.

Νεοελληνική λέξη	Συγγενής ετυμολογικά λατινική λέξη
μοτοσικλετιστής	movet, motibus
ιδεοκαταιγίδα	videt
λεύκανση	luna, lunae
λουστραδόρος	illustrem (luna, lunae: σύμφωνα με το σχολικό εγχειρίδιο, σελ. 104)
παραδοτέος	dederunt

B.6.α)

Εμπρόθετος προσδιορισμός	Συντακτική λειτουργία
1. ad scorulum	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου στο ρήμα adligat ή εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο ρήμα adligat σύμφωνα με: Χρήστος Νικ. Κανελλόπουλος, <i>Λατινικά για την Γ' δέσμη</i> , Α' μέρος, σελ. 40.
2. ad Andromedam	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης/κατεύθυνσης σε πρόσωπο στο ρήμα movet.

17371-Λύση

3. ob monstrum	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο ρήμα <i>invaserat</i> .
4. de caeli ratiōne ή de statu ή (de) motibus	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς στο <i>disputāvit</i> .
5. in pugnam	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού στο ρήμα <i>misit</i> .

β) Στην πρόταση «*Serēnā nocte subito luna defecerat*» ο ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός είναι η λέξη *serēnā* που προσδιορίζει την λέξη *nocte*.

Στην πρόταση «*Sic liberāles artes Galli aditum [...] dedērun*t» ο ομοιόπτωτος προσδιορισμός είναι η λέξη *liberāles* που προσδιορίζει τη λέξη *artes*.

Μετατροπή των παραπάνω επιθετικών προσδιορισμών σε δευτερεύουσες αναφορικές προσδιοριστικές προτάσεις:

Nocte, quae serena erat.

Artes, quae liberales erant.

αθηνάϊκων

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Cēpheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope, superba formā suā, cum Nymphis se comparat. Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet. Repente Perseus calceis pennātis advolat; puellam videt et stupet formā puellae. Perseus hastā beluam delet et Andromedam liberat. Cēpheus, Cassiope et incolae Aethiopiae valde gaudent.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το κείμενο.

Μονάδες 20

B.2. Να αντιστοιχίσετε καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α με την ετυμολογικά συγγενή της λέξη στη στήλη Β (δύο λέξεις της στήλης Β περισσεύουν).

A	B
forma	μαριονέτα
videt	καλτσόν
advolat	βίδα
marinam	φόρμουλα
calceis	βολειμπολίστρια
	ανίδεος
	μαρίνα

Μονάδες 10

B.6.α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

superba	είναι στο
cum Nymphis	είναι στο
deo	είναι στο
calceis	είναι στο
Cepheus, Cassiope, incolae	είναι στο

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Μονάδες 10

β) Η αυτοπάθεια στα λατινικά κανονικά εκφράζεται: α) με κτητική αντωνυμία γ' προσώπου και β) προσωπική αντωνυμία γ' προσώπου, λόγω έλλειψης αυτοπαθητικών αντωνυμιών. Να εντοπίσετε δύο παραδείγματα αυτοπάθειας, ένα με κτητική αντωνυμία και ένα με προσωπική αντωνυμία (4 μονάδες) και να εξηγήσετε γιατί έχουμε αυτοπάθεια σε κάθε περίπτωση (6 μονάδες).

Μονάδες 10

Μονάδες 20

17430-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. Ο Κηφέας και η Κασσιόπη έχουν την Ανδρομέδα κόρη/μία κόρη, την Ανδρομέδα. Η Κασσιόπη, περήφανη για την ομορφιά της, συγκρίνει τον εαυτό της με τις Νηρηίδες. Ο Ποσειδώνας οργισμένος/θυμωμένος στέλνει στην ακτή της Αιθιοπίας (ένα) θαλάσσιο κήτος/θαλασσινό θηρίο, το οποίο βλάπτει/αφανίζει τους κατοίκους. Το μαντείο απαντά στους κατοίκους: «Στο θεό αρέσει βασιλικό σφάγιο (για θυσία)!». Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα σε έναν βράχο· το κήτος κινείται/κατευθύνεται προς την Ανδρομέδα. Ξαφνικά ο Περσέας καταφθάνει πετώντας με τα φτερωτά σανδάλια (του)· βλέπει την κοπέλα/την κόρη και θαμπώνεται από την ομορφιά της κοπέλας. Ο Περσέας σκοτώνει το κήτος με το δόρυ (του) και ελευθερώνει την Ανδρομέδα. Ο Κηφέας, η Κασσιόπη και οι κάτοικοι της Αιθιοπίας χαίρονται πάρα πολύ.

B.2.

forma → φόρμουλα

videt → ανίδεος

advolat → βολεϊμπολίστρια

marinam → μαρίνα

calceis → καλτσόν

B.6.α)

superba → επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου που προσδιορίζει το ρήμα comparat και αναφέρεται στο υποκείμενό του Cassiope

cum Nymphis → εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της παραβολής/σύγκρισης στο ρήμα comparat

deo → αντικείμενο στο ρήμα placet

calceis → αφαιρετική (οργανική) του οργάνου ή του μέσου στο advolat

Cepheus, Cassiope, incolae → υποκείμενα στο ρήμα gaudent

β) Παράδειγμα αυτοπάθειας με κτητική αντωνυμία: «sua». Η κτητική αντωνυμία «sua» αναφέρεται στο υποκείμενο (Cassiope) του ρήματος της πρότασης (comparat) και, επομένως, έχουμε ευθεία ή άμεση αυτοπάθεια.

Παράδειγμα αυτοπάθειας με προσωπική αντωνυμία: «se» (το 1^ο στο κείμενο). Η αντωνυμία «se» αναφέρεται στο υποκείμενο (Cassiope) του ρήματος της πρότασης (comparat) και, επομένως, έχουμε ευθεία ή άμεση αυτοπάθεια.

Παράδειγμα αυτοπάθειας με προσωπική αντωνυμία: «se» (το 2^ο στο κείμενο). Η αντωνυμία «se» αναφέρεται στο υποκείμενο (belua) του ρήματος (movet) και, επομένως, έχουμε ευθεία ή άμεση αυτοπάθεια.

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ VI

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Neptunus iratus ad oram Aethiopiae urget beluam marinam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cepheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet. Repente Perseus calceis pennatis advolat; puellam videt et stupet forma puellae. Perseus hasta beluam delet et Andromedam liberat.

β) In ea civitate, quam leges continent, boni viri libenter leges servant. Lex enim est fundamentum libertatis, fons aequitatis. Mens et animus et consilium et sententia civitatis posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να αντιστοιχίσετε τους όρους των δύο στηλών που έχουν μεταξύ τους ετυμολογική συγγένεια (3 από τις λέξεις της στήλης Β περισσεύουν):

A	B
marinam	άσκοπος
scopulum	φουντάρω
calceis	μαρινάτος
fundamentum	μαραμένος
stat	κάλτσα
	σταθμός
	σκόπελος
	φυντάνι

Μονάδες 10

B.6. α) Να διαγράψετε από τη στήλη Β τη συντακτική λειτουργία που δεν αντιστοιχεί στον όρο της στήλης Α.

A	B
ad oram	i. Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο και προσδιορίζει το urget ii. Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο και προσδιορίζει το urget
incolis	i. Είναι Υποκείμενο στο nocet ii. Είναι Αντικείμενο στο nocet
hasta	i. Είναι αφαιρετική που δηλώνει αιτία και

17836

	προσδιορίζει το delet ii. Είναι αφαιρετική που δηλώνει όργανο και προσδιορίζει το delet
fundamentum	i. Είναι Κατηγορούμενο στο lex ii. Είναι Αντικείμενο στο est
in legibus	i. Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο (μεταφορικά) (ή κατάσταση) και προσδιορίζει το posita est ii. Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού και προσδιορίζει το posita est

Μονάδες 10

β) regia hostia: Αφού προσδιορίσετε τη συντακτική θέση του hostia (4 μονάδες), να μετατρέψετε τον επιθετικό προσδιορισμό regia σε αναφορική προσδιοριστική πρόταση (6 μονάδες)

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθηνάμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17836-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. α) Ο Ποσειδώνας οργισμένος στην ακτή της Αιθιοπίας στέλνει θαλάσσιο κήτος, το οποίο αφανίζει/βλάπτει τους κατοίκους. Το μαντείο απαντά στους κατοίκους: «βασιλικό σφάγιο για θυσία αρέσει στον θεό!». Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα σε βράχο· το κήτος κινείται/κατευθύνεται προς την Ανδρομέδα. Ξαφνικά καταφθάνει πετώντας ο Περσέας με τα φτερωτά του σανδάλια/υποδήματα· βλέπει την κοπέλα και θαμπώνεται από την ομορφιά της κοπέλας. Ο Περσέας σκοτώνει το κήτος με το δόρυ και απελευθερώνει την Ανδρομέδα.

β) Στην πολιτεία αυτή, που τη συγκρατούν οι νόμοι, οι καλοί πολίτες/άνδρες με προθυμία τηρούν τους νόμους. Γιατί ο νόμος είναι το θεμέλιο της ελευθερίας, η πηγή της δικαιοσύνης. Ο νους και η ψυχή και η σκέψη και η κρίση της πολιτείας βρίσκονται /είναι τοποθετημένα στους νόμους. Όπως τα σώματά μας (δεν στέκονται/δεν υπάρχουν) χωρίς την ψυχή, έτσι και η πολιτεία δεν στέκεται /δεν υπάρχει χωρίς τον νόμο.

B.2.

A	B
marinam	μαρινάτος
scopulum	σκόπελος
calceis	κάλτσα
fundamentum	φουντάρω
stat	σταθμός

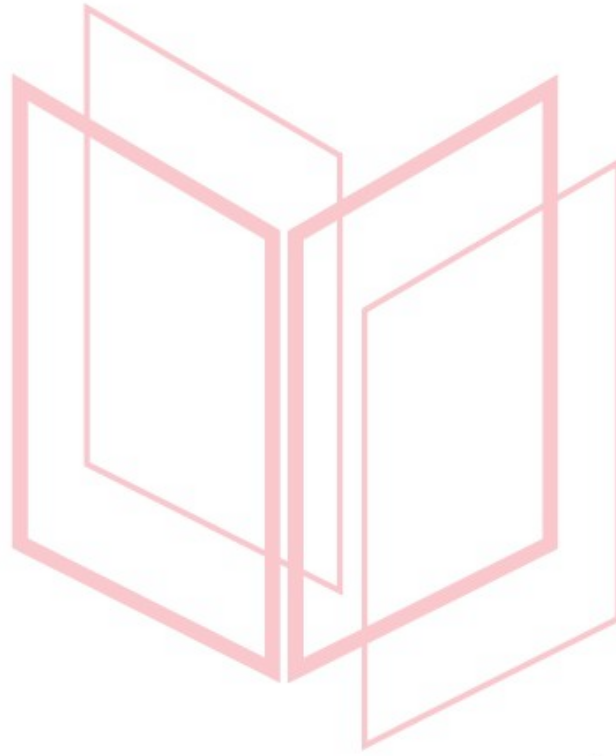
B.6. α)

A	B
ad oram	i. Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο και προσδιορίζει το urget ii. Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο και προσδιορίζει το urget
incolis	i. Είναι Υποκείμενο στο nocet ii. Είναι Αντικείμενο στο nocet
hasta	i. Είναι αφαιρετική που δηλώνει αιτία και προσδιορίζει το delet ii. Είναι αφαιρετική που δηλώνει όργανο και προσδιορίζει το delet
fundamentum	i. Είναι Κατηγορούμενο στο lex ii. Είναι Αντικείμενο στο est
in legibus	i. Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο (μεταφορικά) (ή κατάσταση) και προσδιορίζει το posita est ii. Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού και προσδιορίζει το posita est

β) hostia: Υποκείμενο στο placet

hostia, quae est regia

17836-Λύση

αθημπινίση

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΙV

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Cēpheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope, superba formā suā, cum Nymphis se comparat. Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet.

β) Rōmāni in suppliciis deōrum magnifici sed domi parci erant. Iustitiā inter se certābant et patriam curābant. In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant. Delecti consultābant patriae; eis corpus ex annis infirmum sed ingenium propter sapientiam validum erat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α μια από τις δυο λέξεις της στήλης Β που προτείνονται, με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής.

A	B
formā	i. φόρος ii. φόρμουλα
Nymphis	i. νυφικό ii. νυκτερινός
marinam	i. μακρύς ii. μαρινάρισμα
domi	i. δόση ii. δομή
patriam	i. πατέρας ii. πάτωμα

Μονάδες 10

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

B.6. α) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Α' στήλης με τους συντακτικούς όρους της Β'. Στη Β' στήλη υπάρχουν τρεις όροι οι οποίοι δεν αντιστοιχούν στις λέξεις της στήλης Α:

A	B
a. filiam	i. Αντικείμενο στο propulsābant
b. Oraculum	ii. Επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο και

17837

	προσδιορίζει το erant
c. in suppliciis	iii. Υποκείμενο στο propulsābant
d. domi	iv. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κατάσταση (ή αναφορά) και προσδιορίζει το erant
e. pericula	v. Αντικείμενο στο habent
	vi. Υποκείμενο στο respondet
	vii. Κατηγορούμενο στο Andromedam
	viii. Αντικείμενο στο respondet

Μονάδες 10

β) se comparat: να δηλωθεί η συντακτική θέση του se (2 μονάδες) και να αναγνωριστεί το είδος της αυτοπάθειας (ευθεία ή πλάγια) (4 μονάδες). Να εντοπίσετε ένα ακόμα σημείο -στο κείμενο α)- όπου η αυτοπάθεια δηλώνεται με τον ίδιο τρόπο (4 μονάδες).

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17837-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. α) Ο Κηφέας και η Κασσιόπη έχουν κόρη την Ανδρομέδα. Η Κασσιόπη περήφανη για την ομορφιά της, συγκρίνει τον εαυτό της με τις Νηρηίδες. Ο Ποσειδώνας οργισμένος στέλνει στην ακτή της Αιθιοπίας (ένα) θαλάσσιο κήτος, το οποίο αφανίζει/βλάπτει τους κατοίκους. Το μαντείο απαντά στους κατοίκους: «Βασιλικό σφάγιο για θυσία αρέσει στο θεό!». Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα σε βράχο· το κήτος κινείται/κατευθύνεται προς την Ανδρομέδα.

β) Οι Ρωμαίοι (ήταν) γενναιόδωροι στη λατρεία των θεών, αλλά ήταν φειδωλοί στο σπίτι/στην ιδιωτική (τους) ζωή. Συναγωνίζονταν μεταξύ τους ως προς τη δικαιοσύνη και φρόντιζαν (για) την πατρίδα. Στον πόλεμο απομάκρυναν τους κινδύνους με θάρρος/τόλμη και αποκτούσαν συμμαχίες με ευεργεσίες. (Οι) εκλεγμένοι άντρες φρόντιζαν για την πατρίδα· Το σώμα σ' αυτούς ήταν αδύναμο από τα χρόνια, αλλά το πνεύμα δυνατό/ρωμαλέο από τη σοφία/εξαιτίας της σοφίας τους.

B.2.

A	B
formā	i. φόρος ii. φόρμουλα
Nymphis	i. νυφικό ii. νυκτερινός
marinam	i. μακρύς ii. μαρινάρισμα
domi	i. δόση ii. δομή
patriam	i. πατέρας ii. πάτωμα

B.6. α)

a-vii

b-vi

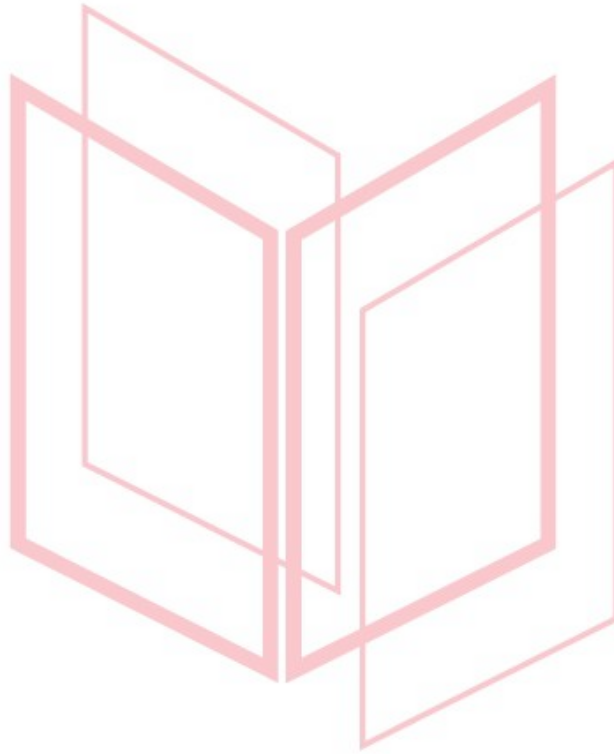
c-iv

d-ii

e-i

17837-Λύση

β) Το se είναι Αντικείμενο στο $comparat$. Πρόκειται για ευθεία ή άμεση αυτοπάθεια (το se αναφέρεται στο Υποκείμενο του $comparat$, Cassiope). Άλλο ένα σημείο ευθείας αυτοπάθειας -στο κείμενο α)- είναι το « $se\ movet$ ».

αθλημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17841

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet. Repente Perseus calceis pennātis advolat; puellam videt et stupet formā puellae. Perseus hastā beluam delet et Andromedam liberat.

β) Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit . Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punire parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit. Liber iam populus Rōmānus duo consules, Iunium Brutum et Tarquinius Collatīnum, deligere constituit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη του κειμένου της στήλης Α μια από τις δυο νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής.

A	B
scopulum	άσκοπος
	σκόπελος
calceis	κάλτσα
	καρύκευμα
lacrimis	δακρυγόνο
	κράμα
punire	άπονος
	ποινικολόγος

17841

populus	ποπουλισμός
	πουλόβερ

Μονάδες 10

Β.6.α) Να συμπληρώσετε τα αντικείμενα των ρημάτων στον ακόλουθο πίνακα:

Ρήμα	Αντικείμενο
respondet	
placet	
movet	
delet	
interficit	

(Μονάδες 10)

β) Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθηνάπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17841-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Το μαντείο απαντά στους κατοίκους: «Στον Θεό αρέσει βασιλικό σφάγιο (για θυσία)!» Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα σε έναν βράχο· το κήτος κινείται (κατευθύνεται) προς την Ανδρομέδα. Ξαφνικά, καταφθάνει πετώντας ο Περσέας με τα φτερωτά σανδάλια του (υποδήματα): βλέπει την κοπέλα (την κόρη) και θαμπώνεται από την ομορφιά της κοπέλας. Ο Περσέας σκοτώνει το κήτος με το δόρυ (του) και ελευθερώνει την Ανδρομέδα.

β) Σε εκείνους η γυναίκα αποκαλύπτει με δάκρυα την προσβολή (αδικία) και αυτοκτονεί (σκοτώνεται) με ένα μαχαίρι. Ο Βρούτος βγάζει (τραβώντας) το μαχαίρι από το τραύμα (την πληγή) με μεγάλο πόνο και ετοιμάζεται να τιμωρήσει το έγκλημα. Ξεσηκώνει το λαό και αφαιρεί την εξουσία από τον Ταρκύνιο. Ελεύθερος πια ο ρωμαϊκός λαός αποφασίζει να εκλέξει δύο υπάτους, τον Ιούνιο Βρούτο και τον Ταρκύνιο Κολλατίνο.

B. 2.

A	B
scorulum	σκόπελος
calceis	κάλτσα
lacrimis	δακρυγόνο
punire	ποινικολόγος
populus	ποπουλισμός

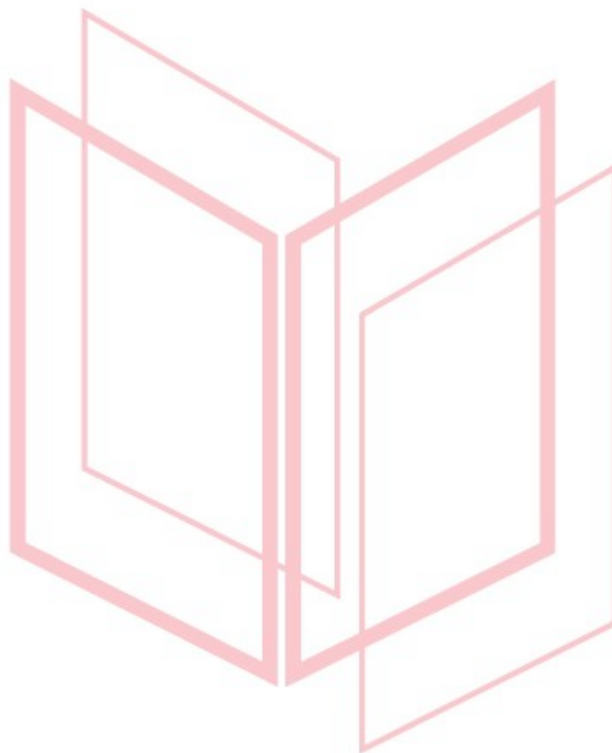
B. 6. α.

Ρήμα	Αντικείμενο
respondet	incolis
placet	deo
movet	se (άμεση ή ευθεία αυτοπάθεια)
delet	beluam

17841-Λύση

interficit	σε (άμεση ή ευθεία αυτοπάθεια)
------------	--------------------------------

β) Tum Andromeda a Cepheo ad scopulum adligatur.

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΥ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Perseus hastā beluam delet et Andromedam liberat. Cēpheus, Cassiope et incolae Aethiopiae valde gaudent.

β) Existimāvit ad se venire hominem ingentis magnitudinis et facie squalidā, similem effigiēi mortui. Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit nomenque eius audīre cupīvit. Respondit ille se esse Orcum. Tum terror Cassium concussit et e somno eum excitāvit. Cassius servos inclamāvit et de homine eos interrogāvit. Illi neminem viderant. Cassius iterum se somno dedit eandemque speciem somniāvit. Paucis post diēbus res ipsa fidem somnii confirmāvit. Nam Octaviānus supplicio capitis eum adfēcit.

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της στήλης Α΄ με τις ετυμολογικά συγγενείς ελληνικές λέξεις της στήλης Β΄. Πέντε λέξεις της στήλης Β΄ περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
magnitudinis	ανταπόδοση
facie	αντάλλαγμα
mortui	ανταγωνισμός
viderant	άμβλυση
dedit	αμβροσία
	ιδεατός
	μεγαλοπρεπής
	μαγαζάτορας
	φαβορί
	φατσικά

Μονάδες 10

B.6.α) Στα αποσπάσματα των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν να εντοπίσετε πέντε ετερόπτωτους προσδιορισμούς με ουσιαστικά σε πτώση γενική και να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα.

18563

Ετερόπρωτοι προσδιορισμοί με ουσιαστικά σε γενική πτώση	Συντακτική λειτουργία
1.	είναι στο
2.	είναι στο
3.	είναι στο
4.	είναι στο
5.	είναι στο

Μονάδες 10

β) «Perseus hastā beluam delet et Andromedam liberat»: να μετατρέψετε την περίοδο λόγου στην παθητική φωνή.

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18563-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A.α) Ο Περσέας σκοτώνει το κήτος με δόρυ και (απ)ελευθερώνει την Ανδρομέδα. Ο Κηφέας, η Κασσιόπη και οι κάτοικοι της Αιθιοπίας χαίρονται πάρα πολύ.

β) Νόμισε ότι ερχόταν προς αυτόν (το μέρος του) ένας άνθρωπος με πελώριο μέγεθος (ανάστημα) και με βρόμικο πρόσωπο (όψη), όμοιος με εικόνα/ μορφή (είδωλο) νεκρού. Μόλις τον κοίταξε ο Κάσσιος, τον έπιασε φόβος και θέλησε να πληροφορηθεί το όνομά του. Εκείνος απάντησε ότι ήταν ο Πλούτωνας (Χάροντας). Τότε τρόμος συντάραξε τον Κάσσιο και τον σήκωσε/ ξύπνησε από τον ύπνο. Ο Κάσσιος φώναξε τους δούλους και τους ρώτησε για τον άνθρωπο. Εκείνοι δεν είχαν δει κανένα. Ο Κάσσιος για δεύτερη φορά παραδόθηκε στον ύπνο (ξανακοιμήθηκε) και ονειρεύτηκε την ίδια μορφή. Μετά από λίγες μέρες η ίδια η πραγματικότητα (τα ίδια τα πράγματα) επιβεβαίωσε (επιβεβαίωσαν) την αξιοπιστία του ονείρου. Πράγματι, ο Οκταβιανός του επέβαλε τη θανατική ποινή.

B.2. *magnitudinis* → μεγαλοπρεπής

facie → φατσικά

mortui → αμβροσία

viderant → ιδεατός

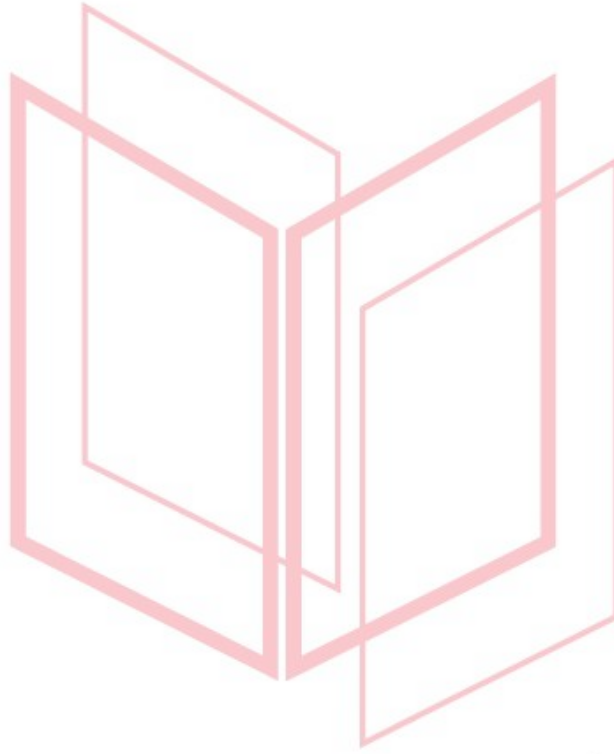
dedit → ανταπόδοση

B.6.α)

Ετερόπτωτοι	προσδιορισμοί	με	Συντακτική λειτουργία
	ουσιαστικά σε γενική πτώση		
Aethiopiae			είναι γενική κτητική/αντικειμενική στη λέξη <i>incolae</i> .
<i>magnitudinis</i>			είναι γενική της ιδιότητας στη λέξη <i>hominem</i> .
<i>mortui</i>			είναι γενική αντικειμενική (ή κτητική) στη λέξη <i>effigiēi</i> .
<i>somnii</i>			είναι γενική υποκειμενική στη λέξη <i>fidem</i> .
<i>capitis</i>			είναι γενική της ποινής στη φράση <i>supplicio adfēcit</i> .

18563-Λύση

β) Μετατροπή στην παθητική φωνή της περιόδου λόγου «Perseus hastā beluam delet et Andromedam liberat» → Belua hastā a Perseo deletur et Andromeda liberatur (a Perseo).

αξιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet.

β) Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit». Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuīto dicto spem praeclāri triumphī animo praesumpsit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να εντοπίσετε στο κείμενο μία λέξη της Λατινικής με ετυμολογική συγγένεια με τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής:

ΣΤΗΛΗ Α΄ Λατινική	ΣΤΗΛΗ Β΄ Νέα Ελληνική
1.	μαρίνα
2.	ρήγας
3.	σκόπελος
4.	δεικτικός
5.	θριαμβολογώ

Μονάδες 10

B. 6. α) Να εντοπίσετε τον συντακτικό ρόλο των παρακάτω όρων συμπληρώνοντας κατάλληλα τον πίνακα:

18722

Όροι:	Συντακτικός ρόλος:
iratus	είναι στο
se	είναι στο
filiae	είναι στο
eam	είναι στο
nomine	είναι στο

(Μονάδες 10)

β) Να εντοπιστούν (4 μονάδες) και να αναγνωριστούν οι εμπρόθετοι προσδιορισμοί των κεμένων (6 μονάδες).

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18722-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α. α) Ο Ποσειδώνας οργισμένος (θυμωμένος) στέλνει στην ακτή της Αιθιοπίας (ένα) θαλάσσιο κήτος (θαλασσινό θηρίο), το οποίο βλάπτει/αφανίζει τους κατοίκους. Το μαντείο απαντά στους κατοίκους: «Στον θεό αρέσει βασιλικό σφάγιο (για θυσία)!». Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα σε έναν βράχο· το κήτος κινείται/κατευθύνεται προς την Ανδρομέδα.

β) Ο πατέρας έδωσε στην κόρη (ένα) φιλή αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη. «Τι συμβαίνει» είπε «Τέρτιά μου; Γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συνέβη;» «Πατέρα μου» απάντησε εκείνη «Ο Πέρσης πέθανε». Γιατί / Πράγματι είχε πεθάνει σκυλάκι με αυτό το όνομα, το οποίο η κοπέλα αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τέρτια «Δέχομαι τον οϊωνό». Έτσι από (έναν) τυχαίο λόγο προγεύτηκε στην ψυχή του την ελπίδα ενός περίλαμπρου θριάμβου.

Β.2.

ΣΤΗΛΗ Α΄ Λατινική	ΣΤΗΛΗ Β΄ Νέα Ελληνική
1. marinam	μαρίνα
2. regia	ρήγας
3. scopolum	σκόπελος
4. dixit	δεικτικός
5. triumphi	θριαμβολογώ

Β.6. α)

Όροι:	Συντακτικός ρόλος:
iratus	είναι επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο υποκείμενο Neptunus λόγω του ρήματος δράσης urget / αιτιολογική μετοχή συνημμένη στο Neptunus

18722-Λύση

se	είναι αντικείμενο στο ρήμα movet (άμεση/ευθεία αυτοπάθεια, καθώς η αντωνυμία se αναφέρεται στο υποκείμενο belua του ρήματος movet)
filiae	είναι έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα dedit
eam	είναι υποκείμενο στο απαρέμφατο esse (ετεροπροσωπία)
nomine	είναι αφαιρετική της ιδιότητας στο catellus

β) ad oram → εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης/κατεύθυνσης σε τόπο στο ρήμα urget.

ad scorulum → εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει τον τόπο στο ρήμα adligat ή σύμφωνα με τον Χρ. Κανελλόπουλο, *Λατινικά για τη Γ' Δέσμη, Α' μέρος*, σελ. 40, δηλώνει τη στάση σε τόπο και ειδικότερα το πλησίον, καθώς εξαρτάται από το adligat που είναι ρήμα στάσης/ σταθερότητας.

ad Andromedam → εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης/κατεύθυνσης σε πρόσωπο στο ρήμα movet.

ex dicto → εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας (εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο) στο ρήμα praesumpsit.

αθηνάϊκων

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΙV, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Repente Perseus calceis pennātis advolat; puellam videt et stupet formā puellae. Perseus hastā beluam delet et Andromedam liberat.

β) In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant. Delecti consultābant patriae; eis corpus ex annis infirmum sed ingenium propter sapientiam validum erat.

γ) Sulpicius Gallus legātus Luci Aemili Pauli erat, qui bellum adversus Persen regem gerēbat. Serēnā nocte subito luna defecerat; ob repentīnum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να αντιστοιχίσετε καθεμία λατινική λέξη της στήλης A με τη λέξη της στήλης B με την οποία συγγενεύει ετυμολογικά (δύο λέξεις της στήλης B περισσεύουν):

A	B
videt	ανεμίζω
liberat	διανυκτερεύω
pericula	βιδώνω
nocte	ιδεαλιστής
animos	ανελευθερία
	ανεμελιά
	πείραγμα

Μονάδες 10

B.6.α) «qui bellum adversus Persen regem gerebat»: να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους της προηγούμενης πρότασης.

(Μονάδες 10)

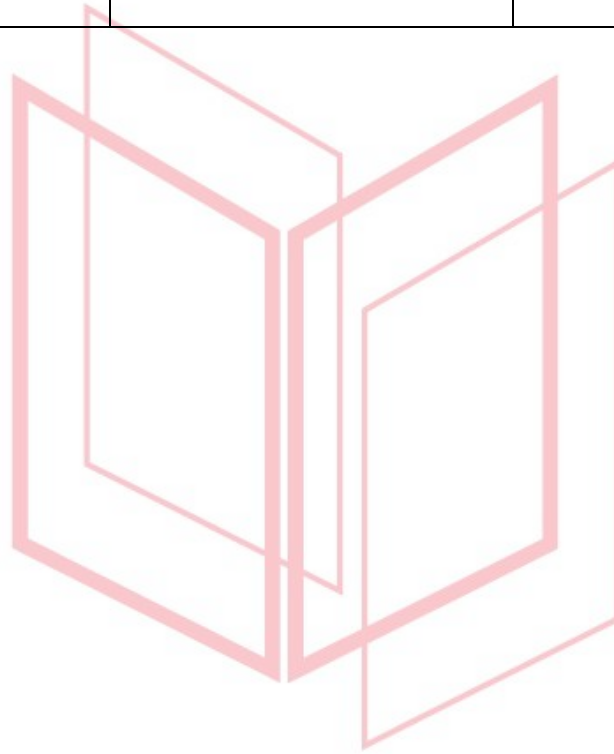
β) Να εντοπίσετε στα αποσπάσματα που σας δόθηκαν τέσσερις προσδιορισμούς της αιτίας που εκφέρονται είτε εμπρόθετα είτε με πλάγια πτώση ουσιαστικού (4 Μονάδες). Στη συνέχεια να εντάξετε τον καθένα στον παρακάτω πίνακα ανάλογα με τον τρόπο εκφοράς του, δηλώνοντας ταυτόχρονα και τον όρο που προσδιορίζει (6 Μονάδες).

21010

Εμπρόθετος Προσδιορισμός	Πλάγια πτώση	Όρος που προσδιορίζει

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21010-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.

α) Ξαφνικά ο Περσέας καταφθάνει πετώντας με τα φτερωτά σανδάλια (του)· βλέπει την κοπέλα/την κόρη και θαμπώνεται από την ομορφιά της κοπέλας. Ο Περσέας σκοτώνει το κήτος με το δόρυ (του) και ελευθερώνει την Ανδρομέδα.

β) Στον πόλεμο απομάκρυναν/απωθούσαν τους κινδύνους με την τόλμη/το θάρρος (τους) και αποκτούσαν συμμαχίες/συμμάχους με τις ευεργεσίες (τους). Εκλεγμένοι (άνδρες) φρόντιζαν για την πατρίδα/το κράτος· σ' αυτούς το σώμα ήταν αδύναμο από τα χρόνια αλλά το πνεύμα δυνατό χάρη στη σοφία (τους)/εξαιτίας της σοφίας (τους). (Οι άντρες αυτοί είχαν το σώμα αδύναμο από τα χρόνια αλλά το πνεύμα δυνατό εξαιτίας της σοφίας (τους)).

γ) Ο Σουλπίκιος Γάλλος ήταν ύπαρχος του Λεύκιου Αιμίλιου Παύλου, ο οποίος διεξήγε πόλεμο/πολεμούσε εναντίον του Περσέα του βασιλιά. Μια ξάστερη νύχτα ξαφνικά η σελήνη είχε χαθεί/έγινε έκλειψη της σελήνης· εξαιτίας του ξαφνικού παράξενου και φοβερού θεάματος, τρόμος είχε καταλάβει/πιάσει τις ψυχές των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει την αυτοπεποίθησή (του)/το ηθικό (του).

B.2.

videt → ιδεαλιστής

liberat → ανελευθερία

pericula → πείραγμα

nocte → διανυκτερεύω

animos → ανεμίζω

B.6.α)

gerebat: είναι το ρήμα της πρότασης

qui: είναι το υποκείμενο του ρήματος gerebat

bellum: είναι το αντικείμενο του ρήματος gerebat

adversus Persen: είναι εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της εχθρικής διάθεσης/κατεύθυνσης στο ρήμα gerebat

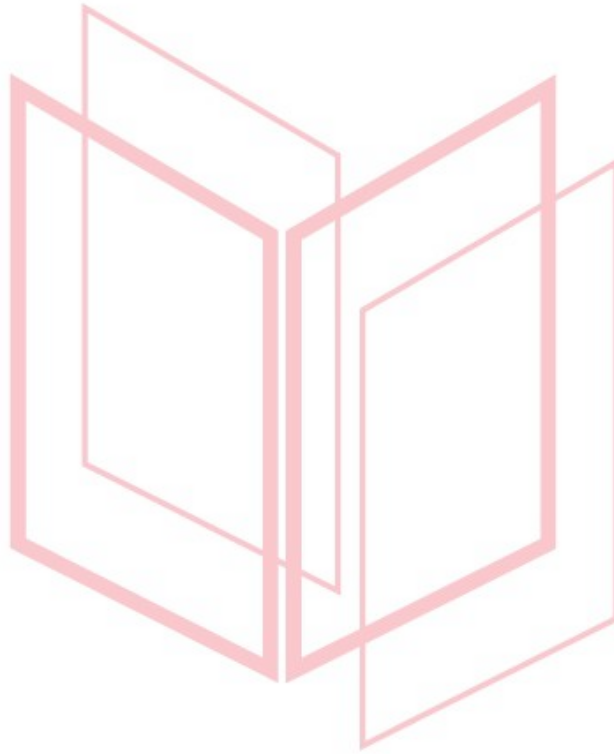
regem: ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο Persen

β)

Εμπρόθετος Προσδιορισμός	Πλάγια πτώση	Όρος που προσδιορίζει
	formā	superba

21010-Λύση

ex annis		(infirmum) erat
propter sapientiam		(validum) erat
ob monstrum		invaserat

αθημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ**ΚΕΙΜΕΝΟ**

α) Cēpheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope, superba formā suā, cum Nymphis se comparat. Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!»

β) Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit». Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuīto dicto spem praeclāri triumphī animo praesumpsit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε μία λέξη της νέας ελληνικής που να έχει ετυμολογική συγγένεια με τις παρακάτω λατινικές λέξεις.

λατινική λέξη	ετυμολογικά συγγενής νεοελληνική λέξη
formā	
marīnam	
dedit	
triumphi	
animo	

Μονάδες 10

B.6.α.) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α' με τη συντακτική τους λειτουργία στη στήλη Β'. Πέντε στοιχεία στη στήλη Β' περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
1. filiam	i. ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο ρήμα animadvertit.
2. se	ii. εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου ή της

21095

	προέλευσης στο ρήμα praesumpsit.
3. esse	iii. απρόθετη αφαιρετική του εσωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο ρήμα comparat.
4. nomine	iv. κατηγορούμενο στο Andromedam.
5. ex dicto	v. αντικείμενο στο ρήμα habent.
	vi. υποκείμενο στο ρήμα animadvertit.
	vii. αντικείμενο στο ρήμα comparat (άμεση ή ευθεία αυτοπάθεια).
	viii. υποκείμενο στο ρήμα perierat.
	ix. αφαιρετική της ιδιότητας στο catellus.
	x. εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της καταγωγής στο ρήμα praesumpsit.

(Μονάδες 10)

β) «regia hostia deo placet!» και «omen accipio»: στις παραπάνω κύριες προτάσεις να μετατρέψετε τα ρήματα σε απαρέμφατα, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές στα υποκείμενά τους, ξεκινώντας για την πρώτη πρόταση με τη φράση «Oraculum respondit» (μονάδες 6) και για τη δεύτερη με τη φράση «Pater Tertiae dixit» (μονάδες 4).

(Μονάδες 10)

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ **Μονάδες 20**

21095-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Ο Κηφέας και η Κασσιόπη έχουν την Ανδρομέδα κόρη. Η Κασσιόπη, περήφανη για την ομορφιά της, συγκρίνει τον εαυτό της με τις Νηρηίδες. Ο Ποσειδώνας οργισμένος στέλνει προς την ακτή της Αιθιοπίας (ένα) θαλάσσιο κήτος, το οποίο βλάπτει τους κατοίκους. Το μαντείο απαντά στους κατοίκους: «βασιλικό σφάγιο για θυσία αρέσει στο θεό!»

β) Ο πατέρας έδωσε στην κόρη (ένα) φιλί αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη. «Τι είναι, Τερτία μου;» είπε «Γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συνέβη;» «Πατέρα μου» απάντησε εκείνη «πέθανε ο Πέρσης». Πράγματι είχε πεθάνει (ένα) σκυλάκι με αυτό το όνομα, το οποίο η κοπέλα αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τερτία «δέχομαι τον οϊωνό». Έτσι, από τυχαίο λόγο, προγεύτηκε στην ψυχή (του) την ελπίδα (ενός) περιλάμπρου θριάμβου.

B.2.

λατινική λέξη	ετυμολογικά συγγενής νεοελληνική λέξη
formā	φόρμα, φόρμουλα, φορμαλισμός
marīnam	μαρίνα, μαριναρισμένο, μαρινάτα
dedit	παράδοση, κατάδοση, επίδοση, προδότης δοτός, δοτική, παραδίδω, καταδίδω, παραδίδω...
triumphi	θρίαμβος, θριαμβεύω, θριαμβευτικός
animo	άνεμος, ανεμοθύελλα, ανεμοδαρμένος

B.6.α)

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
filiam	iv. κατηγορούμενο στο Andromedam.
se	vii. αντικείμενο στο ρήμα comparat (άμεση ή ευθεία αυτοπάθεια).
esse	i. ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο ρήμα animadvertit.
nomine	ix. αφαιρετική της ιδιότητας στο catellus.
ex dicto	ii. εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του εξωτερικού

21095-Λύση

	αναγκαστικού αιτίου ή της προέλευσης στο ρήμα praesumpsit.
--	--

β) Μετατροπή της κύριας πρότασης «regia hostia deo placet » σε απαρεμφατική →
Oraculum respondit regiam hostiam deo placere.

Μετατροπή της κύριας πρότασης «omen accipio » σε απαρεμφατική →
Pater Tertiae dixit se omen accipere.

Στην β' περίπτωση/πρόταση το υποκείμενο του ρήματος dixit είναι Pater και το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου accipere είναι το se. Παρά το γεγονός ότι το υποκείμενο (pater) του ρήματος (dixit) ταυτίζεται νοηματικά με το υποκείμενο (se) του απαρεμφάτου accipere και έχουμε ταυτοπροσωπία, το υποκείμενο του απαρεμφάτου τίθεται σε αιτιατική πτώση, καθώς το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου τίθεται κανονικά σε αιτιατική και δεν παραλείπεται ποτέ (λατινισμός).

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ